

АТРЮТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЕСІ ВИВЧЕННЯ КРАБЗНАВСТВА

**Навчально-методичний поабник
для студентів природничо-географічних факультетів**

ПАТРИОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
ІСТОРИЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА

**Навчально-методичний посібник
для студентів природничо-географічних факультетів**

Містерство освіти \ науки України
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

**Історичне виховання студентсько*1
молоді у процесі вивчення
Історичної географії**

Історично-методичний посібник
для студентів природничо-географічних факультетів

Видання 2-ге, доповнене

Укладач: Максютів А.О.

Умань
ФОП Жовтий О. О.
2017

УДК 37 035 6:911(07)
ББК 74.264.3
П 20

*Видається заохвалою Вченої ради
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*

Рецензенти:

О. М. Коберник - доктор педагогічних наук, професор
В. І. Мирошниченко - доктор педагогічних наук, доцент
А. П. Панчук - кандидат педагогічних наук, доцент

П 20 Патріотичне виховання студентської молоді у процесі вивчення географічного краєзнавства : навч.-метод. поєдн. для студ. природн.-геогр. ф-в / укл. Максютів Андрій Олександрович. - Умань : ФОП Жовтий О. О., 2017. - 114 с.

У посібнику розглядаються аспекти забезпечення патріотичного виховання майбутніх учителів географів та їх теоретико-методологічна підготовка до патріотичного виховання молоді у процесі географічного краєзнавства.

Патріотичне виховання студентської молоді у процесі вивчення географічного краєзнавства

Навчально-методичний посібник для студентів природничо-географічних факультетів

Укладач Андрій Олександрович Максютів

УДК 37 035.6:911(07)
ББК 74.264.3

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Робоча програма.....	5
Тема 1. Патріотичне виховання: суть та завдання.....	17
Тема 2. Географічне краєзнавство.....	24
Тема 3. Місце географічного краєзнавства у сфері ОСВІТИ	32
Тема 4. Патріотичне виховання в системі географічного краєзнавства і на.....	45
Тема 5. ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ виховання.....	53
Тема 6. Молодіжні туристсько-краєзнавчі об'єднання.....	64
Навчально-методичні роботи.....	76
ІНДЗ.....	82
Питання для самостійної роботи.....	83
Тестовий контроль.....	83
Інформація.....	94
Інформація про використані літературні джерела.....	109

ФУНКЦП ТУРИЗМУ:

Виховна. Кожна туристська подорож надає молодш людин певного досвіду терплячого долаття незручностей, виховує любов \ повагу до людей, до рідного краю, учить з повагою ставитися до традицій, вірувань, світогляду інших народів. Формує відчуття колективізму, моральних та етичних цінностей;

Розвивальна. Відбувається розвиток самонавчальності активності формування світогляду, забезпечення можливості адекватного самопізнання, озброєння комунікативними навичками \ вміннями; поповнення та закріплення знань з історії, краєзнавства, природознавства, топографії, географії; знайомство з культурою й традиціями країн \ народів світу тощо;

Пізнавальна. Функція, яка полягає в отриманні свідомого накопичення досвіду, формування світогляду кожної мандрівника. Здійснюючи походи чи екскурсії по рідному краю, краєзнавці отримують знання про географію, історичні екологічні та інші особливості довкілля. Вчать зберігати ухильні наступних поколінь. Усе це сприяє розвитку науки, культури мистецтва та інших галузей людського суспільства.

Спортивна - створення бази загальнофізичної підготовки спеціальна підготовка з туристською технікою, досягнення максимальних результатів у туризмі.

Соціалізуюча. Відбувається оволодіння навичками взаємодії з іншими людьми, правилами поведінки в колективі.

Рекреаційна. Туристською подорожчю сприяють поліпшення фізичного і психічного здоров'я юних дослідників, даруючи їм враження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ

ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Цінності як ядро особистості / І. Д. Бех // Цінності освіти і виховання : науково-методичний збірник / Ред. О. В. Сухомлинська. - К. : Вид-во АПН України, 1997. - С. 8-11.
2. Бойко О. Д. Історія України : навчальний посібник / О. Д. Бойко. - К. : Академвидав, 2006. - 687 с.
3. Ващенко Г. Виховний шедевр / Г. Ващенко. - Полтава, 1994. - С. 174-181.
4. Виховання // Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад, і голов., ред. В. Т. Бусель. - К. : Іршів ; ВТФ «Перун», 2001. - С. 118.
5. Виховання // Гончаренко Семен. Український педагогічний словник. - К. : ЛибГід, 1997. - С. 53.
6. Виховання // Новий тлумачний словник української мови : В 4 т. / укл. Василь Яременко, Оксана Слутшко. - К. : Аконг, 2000. - Т. 1. - С. 375.
7. Вишневський О. І. Система вартостей і стратегія виховання / О. І. Вишневський // Цінності освіти і виховання : науково-методичний збірник / Ред. О. В. Сухомлинська. - К. : Вид-во АПН України, 1997. - С. 35-39.
8. Воронков О. Про туризм у шкільній освіті й вихованні / Олександр Воронков // Краєзнавство. Географія. Туризм. - 2005. - № 20 (409). - С. 18-22.
9. Воспитание // Ожегов С. И. Словарь русского языка / под ред. Н. Ю. Шведовой. - 22-е изд., стер. - М. : Русский язык, 1990. - С. 102.
10. Воспитание // Педагогическая энциклопедия : В 4 т. / под ред. И. А. Каирова, Ф. Н. Петрова. - М. : Советская энциклопедия, 1964. - Т. 1. - С. 384.
11. Воспитывать // Ожегов С. И. Словарь русского языка / под ред. Н. Ю. Шведовой. - 22-е изд., стер. - М. : Русский язык, 1990. - С. 102.
12. Воспитывать // Словарь русского языка : В 4 т. / под ред. А. П. Евгеньевой. - 2-е изд., испр. и доп. - М. : Русский язык, 1981. - Т. 1. - С. 215.

13. Даль В. Воспитывать / Владимир Даль // Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка : В 4 т. — М. : Русский язык, 1989. - Т. 1. - С. 24.
14. Даль В. Патриуть / Владимир Даль // Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка : В 4 т. - М. : Русский язык, 1990. - Т. 3. - С. 24.
15. Діалоги про виховання : книга для батьов / Укл. О. Г. Свердлова ; редкол. В. М. Столетов [та ш.]. - К. : Радянська школа, 1985. - 302 с.
16. Дем'янчук Г. С. Українське краєзнавство: сторічки юторп / Г. С. Дем'янчук, Б. Г. Дем'янчук, А. Г. Дем'янчук. - К. : Вид. центр «Просвіта», 2006. - 293 с.
17. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») // Освіта. - 1993. - № 44-46.
18. Закон України «Про загальну середню освіту»
19. Закон України «Про освіту». - К. : Генеза, 1996. - 36 с.
20. Захаров С. Функції, етапи, стадії географічного краєзнавства / Серій Захаров // Географія та основи економіки в школі - 1999. - № 3. - С. 38.
21. Жарський С. Українська Виховна Система : нарт педагогки / С. Жарський // Шкільна Рада УККА; Унгверснич Українознавства НТШ. - С. 125-126.
22. Ігнатенко П. Р. Виховання громадянина : психолог педагогчнй \ народознавчй аспекта / П. Р. Ігнатенко, В. Л. Поплужний, Н. І. Косарева, Л. В. Крицька. - К. : Інститут змюту \ методів навчання, 1997. - 249 с.
23. Історія української школи \ педагогки : хрестоматч Уклад. О. О. Любар ; за ред. В. Г. Кременя. - К. : Знання, 2005 - 767 с.
24. Концепція національної системи освіти // Учитель 1999. - № 11-12. - С. 30-35.
25. Корнеев О. Розвиток географічного краєзнавства в Україні (кінець XIX - початок XX століття) / Олександр Корнеев // Географія та основи економіки в школі - 2005. - № 3. - С. 45.
26. Костиця М. Становлення організаційних форм українського географічного краєзнавства / Микола Костиця // Географія та основи економіки в школі - 2005. - № 3. - С. 19-21.
27. Краєзнавство // Енциклопедія українознавства. — Париж ; Нью-Йорк, 1959. - Т. 3. - С. 1159.
28. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм : навчальний поабник / М. П. Крачило. - К. : Вища школа, 1994. - 190 с.
29. Круль В. П. Краєзнавство: юторична географія / В. П. Круль. - Чернівці : ЧДУ, 1999. - 107 с.
30. Кузь В. Г. Основи національного виховання : концептуальні положення / В. Г. Кузь, Ю. Д. Руденко, З. О. Сергшчик. - Умань : Христивська районна друкарня, 1993. - 108 с.
31. Кузьмшський А. І. Педагогка : шдручник / А. І. Кузьмшський, В. Л. Омеляненко. - К. : Знання, 2007. - 447 с.
32. Кулш П. О. Твори : В 2 т. / П. О. Кулш. - К., 1989. - Т. 2. - С. 476.
33. Мойсеюк Н. С. Педагогка : навчальний поабник / Н. С. Мойсеюк. - 2-е вид. - К. : Гранма, 1999. - 348 с.
34. Наровлянський О. Д. Шкільний туризм / О. Д. Наровлянський, М. Д. Наровлянська, В. О. Пустовіт. - К. : Шкільний світ, 2009. - 128 с.
35. Національна система виховання : концепція / Міністерство народної освіти України. - К. : Либіш, 1991. - 28 с.
36. Нестеренко Т. С. Формування морального становлення громадянина України / Т. С. Нестеренко // Позакласний час : досвід національно-патриотичного виховання учнів. - 2006. - № 1-2. - С. 2-4.
37. Обозний В. В. Краєзнавство : навчальний поабник-практикум / В. В. Обозний. - К. : ТОВ «Міжнародна фінансова агенція», 1997. - 265 с.
38. Організація туристичних походів з учнівською та студентською молоддю / укл. В. П. Комар. - Умань, 2004. - 78 с.
39. Патріот // Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад, і голов., ред. В. Т. Бусель. - К. : Ірпінь. ВТФ «Перун», 2001. - 711 с.
40. Патріот // Новий тлумачний словник української мови В 4 т. / укл. Василь Яременко, Оксана Слшущко. - К. : А. А. Лі 2000. - Т. 3. - С. 223.

41. Патриот // Словарь русского языка : В 4 т. / под ред. А. П. Евгеньевой. — 2-е изд., испр. И доп. - М. : Русский язык, 1981.-Т. 3.-С. 32-33.

42. Патриот // Словник шшомовних слів ; за ред. О. С. Мельничука. - К. : Головна редакція УРЕ, 1974. - С. 507.

43. Патриотизм // Великий тлумачний словник сучасноукраїнської мови / уклад, і голов., ред. В. Т. Бусель. - К. : ІрпіНБ ; ВТФ «Перун», 2001. - С. 711.

44. Патриотизм // Гончаренко Семен. Український педагогічний словник. - К. : Либідь, 1997. - С. 249.

45. Патриотизм // Новий тлумачний словник української мови : В 4 т. / укл. Василь Яременко, Оксана Слшущко. - К. : АКОНІТ, 2000.-Т. 3.-С. 223.

46. Патриотизм // Словарь русского языка : В 4 т. / под ред. А. П. Евгеньевой. - 2-е изд., испр. И доп. - М. : Русский язык, 1981.-Т. 3.-С. 33.

47. Патриотизм // Словник шшомовних слів ; за ред. О. С. Мельничука. - К. : Головна редакція УРЕ, 1974. - С. 507.

48. Патриотизм // Фшософський словник ; за ред. М. М. Розенталя, П. Ф. Юдша. - К. : Видавництво полггичнолігератури України, 1964. - С. 326.

49. Патриот, патриотизм, патриотический // Ожегов С. 11 Словарь русского языка / под ред. Н. Ю. Шведовой. - 22-е изд. стер. - М. : Русский язык, 1990. - С. 494.

50. Патриотичний // Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад, і голов., ред. В. Т. Бусель. - К. : ІрпіНБ. ВТФ «Перун», 2001. - С. 711.

51. Патриотический // Словарь русского языка : В 4 т. / **шн** ред. А. П. Евгеньевой. - 2-е изд., испр. И доп. - М. : **Русский** язык, 1981. - Т. 3.-С. 33.

52. Патриотичний // Словник шшомовних слів ; за ред. О. С. Мельничука. - К. : Головна редакція УРЕ, 1974. - С. 507.

53. Петрашівський В. Л. Туристичне краєзнавство навчальний поабник / В. Л. Петрашівський, М. Й. Рутинський ; || ред. Ф. Д. Заставного. - К. : Знання, 2006. - 575 с.

54. Прически С. М. Фшософія : шдручник для студентів вищих навчальних закладів / С. М. Прически, А. М. Чер... Л. А. Чекаль. - К. : Академвидав, 2005. - 591 с.

55. Русова С. Вибраж педагогічних творів : У 2 кн. / Софія Русова. - Кн.1 ; за ред. С. І. Коваленко. - К. : Либідь, 1997. - С. 83-85.

56. Русова С. Нова школа : вибр. пед. твори / Софія Русова. - К., 1996.-210 с.

57. Сиротенко А. И. Виховний потенціал географічного краєзнавства та дитячого туризму / А. Й. Сиротенко // Географія. - 2005. - № 6 (34). - С. 2-3.

58. Соловей М. В. Шкільна географія \ краєзнавство у педагогічній спадщині Софії Русової / М. В. Соловей // Географія та основи економіки в школі. - 2001. - № 1. — С. 33-34.

59. Стельмахович М. Г. Українська національна школа \ народна педагогіка / М. Г. Стельмахович // Початкова школа. - 1992. - № 7-8. - С. 3-6.

60. Сухомлинська О. Виховання / О. Сухомлинська // Педагогічний словник ; за ред. М. Д. Ярмаченко. - К. Педагогічна думка, 2001. - С. 85.

61. Тімець О. В. Організація краєзнавчо-туристської роботи з учнівською та студентською молоддю / О. В. Тімець, В. П. Комар. - Умань : Алмі, 2005. - 194 с.

62. Ушинський К. Д. Вибраж педагогічних творів : В 2 т. / К. Д. Ушинський. - К. : Радянська школа, 1983. - Т. 1. - С. 43-104.

63. Фшула М. М. Педагогіка : навчальний поабник / М. М. Фшула. - К. : Академія, 2000. - 542 с.

64. Ярмаченко М. Патриотизм / М. Ярмаченко // Педагогічний словник ; за ред. М. Д. Ярмаченко. - К. : Педагогічна думка, 2001. - С. 356.

65. Орієнтовані навчальні програми туристсько-краєзнавчих об'єднань учнівської молоді / За заг. ред. Ю. В. Штангея. - К. : ІЗМН, 1996. - 368 с.

66. Програма для туристсько-краєзнавчих гуртків позашкільних закладів / За заг. ред. Д. Г. Омельченко. - К. : ІЗМН, 1996. - 122 с.

67. Навчальні програми з фундаментальних \ **спеціальних** географічних дисциплін : навчальні програми / **Укладач** О. В. Тімець. - Умань : ВПЦ «Візавь», 2010 - 256 с.

68. Навчальні програми польових практичних фундаментальних \ спеціальних географічних дисциплін.

навчальш программ / Укладач О. В. Тшець. - Умань : ВПЦ «ВіЗаєі», 2010. - 144 с.

69. "Пмець О. В. Краєзнавство і туризм : навчальний поабник-практикум. - Умань : ВіЗаєі, 2005. - 104 с.

70. Кирилюк Л. М. Основи шюльного туризму : робоча програма / Л. М. Кирилюк. - Вшниця , 2011. - 6.

71. Жигунова Н. Б. Краєзнавство і туризм : програма навчального курсу (за вимогами кредитно-модульноТ системи) / Н. Б. Жигунова. - КДПУ, 2010. - 15 с.

Укладач Максютов А.О.

Патрютичне виховання студентсько'1 мо.ю.и у проєсі вивчення географічного краєзнавства

Навчально-методичний поЫбник
для студентш природничо-географічного факультету

Уманський державний педагопчний ушверситет **iMeHi** Павла Тичини
вул. Садова 2, м. Умань, Черкаська обл., 20300

Шдписано до друку 06.09.2016.

Обл.-вид. арк. 3,1 Ум. друк арк.4,6

Тираж 200. Зам. 2063

Видавець та виготовлювач

ФОП Жовтий О. О.

20300, м. Умань, вул. Садова 2

(УДПУ \м. П. Тичини, начальний корпус 1)

тел. 0972556507

e-mail nastek@meta.ua

www.foto-na.net.ua

Свщоцтво про внесення суб'єкта видавничоТ справи
до Державного реєстру видавщв, випупвниюв і розповсюджувачш
видавничоТ продукцип

Серія ДК, №2444 вш 23.03.2006 р.